

MAAOMAAVALITSUS

EESTI MAAOMAAVALITSUSTE LIIDU HÄÄLEKANDJA

19. detsembril 1935. a.

|| Nr. 12 ||

KOLMETEISTKÜMNES AASTAK.

Väljaandja: Eesti Maaomavalitsuste Liit.

Toimetaja: A. Loorits.

Tellimise hind:		Toimetus ja talitus:	Kuulutuste hind:
Aastas	Kr. 5.—	Tallinnas, Suur Roosikrantsi nr. 12. Tel. 452-72. Posti j. arve nr. 252.	1 lhk. Kr. 20.—, ½ lhk. Kr. 10.—, ¼ lhk. Kr. 5.—, ⅛ lhk. Kr. 2.50, 1/16 lhk. Kr. 1.25.
Pooles aastas	„ 2.50	Jooksvad arved: Eesti Panga Tal. linna osak. nr. 609, E. Rahvapangas nr. 991 ja Põllumeeste keskpangas nr. 728.	Dokumentide kaotamise kuulu- tused 50 senti dokumendi pealt.
1923 aastak.	„ —.50		
1924—1934. a. à	„ 2.50		

Ilmub üks kord kuus, 12 numbrit aastas.

SISU:

Tallinna Linn
Keskraamatukog

Vapside mässukavatsusest	Lhk. 179
Omavalitsuste perekonnaseisuametnikkude ülesandeid perekonnanimede ja nimede eestistamisel. Oskar Angelus	„ 180
Tänapäeva vallavanema palgamured	„ 186
Leedu omavalitsusteenijate palgaoludest	„ 187
Perekonnaseisuametniku asendamisest val- dades	„ 188
Mõningaid iganenud kohustusi vallavalit- sustes	„ 190
Küsimusi ja vastuseid	„ 191
Omavalitsuste tegelasi	„ 192
Kuulutusi	„ 178

Kuulutatakse maksvusetaks:

1. Elmar LANG'i hobusepass, väljaantud MISSO vallavalitsusest 6. sept. 1929. a. Nr. 43 all.
2. Aleksander ENGEL'i isikutunnistus, väljaantud ENGE vallavalitsusest 16. nov. 1928. a. Nr. 76/636028.

KUULUTUS.

Pärsamaa vallavalitsus kuulutab, et 16. jaanuaril 1936. a. vallavolikogu valib

vallasekretäri.

Kandideerijail saata vallavalitsuse nimele hiljemalt 10. jaanuariks 1936. a. palve, ühes kutsetunnistuse, hariduse, karistamatuse, tervislise seisukorra tunnistusega ja elulookirjeldusega.

Pärsamaal, 10. dets. 1935. a.

Vallavanem A. KREITSMANN.
Sekretäri kt. H. KUHI.

Eesti Omavalitsuste Kinnitus A.-S.

„OMA“

**Põhi- ja lagavarakapitalid üle
Krt. 520.000.—**

toimetab

tule-,

elu-,

rahe-,

koduloomade-,

murdvarguse- ja

klaasikindlustusi

Edasikindlustuste vastuvõtmine valdade vastastikku kindlustusseltsidelt.

Seltsi osanikkudeks on kõigi maakondade omavalitsused, paljud linna-, alevi- ja valdade omavalitsused.

Seltsil omad majad Tartus ja Viljandis.

Juhatus ja peakontor: Tartus, Riia tn. 41. telef. 3-44 ja 5-62.

Peaagentuurid:

Tallinnas, Väike-Karja tn. 3, telef. 437-59.

Rakveres, Viru Pangas, telef. 109.

Pärnus, Rütli tn. 29, telef. 2-30.

Agentuurid kõigil pool üle maa.

Tähelepanu!

Liidu laos on veel piiratud arvul saadaval

„Sundnormide kogu maaomavalitsuste kohta“

Koostanud E. Maddison ja J. Kaiv.

Liidu juhatuse otsusega on otsustatud, et liikvideerida ladusolevat vähest tagavara lõpuliikult ja et vastutulla raamatu tarvitajatele, müüa viimaseid eksemplare broshüüritult 6 krooni ja nahkkoites 8 krooni 50 senti eksemplar.

Raamat sisaldab üle 1000 lehekülje ja mahutab eneses kogu vene- kui ka omariikluse aegse normide kogu maakonna-, valla-, alevi- ja osaliselt ka linnaomavalitsuste kohta.

See raamat ei tohiks puududa üheski omavalitsuse- ega riigiasutuses ja on vajaliseks käsiraamatuks igale omavalitsustegelasele ja ka igale kodanikule.

Tellimised saata: Eesti maaomavalitsuste liit,
Tallinn, S. Roosikrantsi 12.

Vapside mässukavatsusest.

Kui need read lugejate kätte jõuavad, on juba haihtunud esialgne hämmastus vapside uuest riigipöörde kavatsusest ja selle kavatsuse nurjumisele võib vaadata tagasi kergenduse ja rahulduse tundega.

Ametliku teadaande järgi pühapäeva öösel vastu 8. detsembril, „Isamaaliidukongressi“ eelõhtul, tabati Tallinnas sala-koosolekult ja vangistati vapside juhid: Andres Larka, Aleksander Seiman, Eduard Kubbo, Viktor Puskar, August Klasman, Paul Laaman, Hans Paris, Hans Pedak, Johannes Holland, Leonhard Pallon, Karl Podrääsik, Hjalmar Mäe, Anton Allik, Arnold Liivak, Anton Burmeister, Aleksander Mitt ja Nikolai Tuiman. Ameti- võimude kohale ilmumisel olid maja välisüksed, kus koosolekut peeti, lukustatud; neid ei avatud nõudmisel ja koosolekust osavõtjad asusid põletama kahes ahjus koosolekul arutusel olnud kirjalikke kavasid ja dokumente. Osa materjale saadi politseivõimude poolt päästa ahjudest poolpõlenult.

Nendest materjalidest selgus, et sala-koosolekust osavõtjad kavatsesid teostada 8. detsembril kell 12,05 vägivaldse võimuharamise. Mässu algus pidi toimuma „Estonia“ kontsertsaalis peetava Isamaaliidu ülemaalse kongressi ajal, kus kavatseti vangistada riigivanem K. Päts, kaitseväge ülejuhataja kindral J. Laidoner, peaministri asetäitja K. Eenpalu ja kõik teised vabariigi valitsuse liikmed, kaitseväge, kaitsealiidu ja politsei juhtivad jõud ja teised kohalviibivad ametnikud. „Estonia“ vallutamiseks pidid paari kaupa kohale ilmuma vapside löögijõud, varustatud revolvritega, käsigranaatidega ja gaasipommidega, kes oleksid kohalviibivalt politseiametnikkudelt ära võtnud relvad. Vangistatud kahe politseinikuga oleks saadetud kongressi ruumi uue valitsuse käsk number üks, milles tehakse kongressi saadikutele ettepanek vahistada ja anda välja ülaltähendatud areterimisele kuuluvad isikud, neid kolme kaupa ruumist välja saates. Kui see käsk ei oleks täide- tulnud kongressi saadikute poolt mõneminu- tilisel antud aja jooksul, oli mässumeestele antud korraldus asuda „Estonia“ pom- mitamisele. Üksikasjalikult oli operatiiv- kavades täpselt määratud jõudude koon- damine, ülesanded ja tegevustik.

Peale võimu ülevõtmise oli kavatsusel igalpool välja panna ja levitada „Rahvus-

kongressi käsk“, mis käsib vangistatud riigivanema ja vabariigi valitsuse asemel astuda ametisse uuel valitsusel järgmises koosseisus: A. Sirk — pea-, sise- ja teede- minister, kol. V. Puskar — kaitseminister, J. Sammul — välisminister, prof. J. Vaabel — majandusminister, H. Mäe — ma- jandusministri asetäitja, H. Saar — põl- lutööminister, dr. H. Mäe — haridusmi- nister, A. Buldas — kohtuminister.

Mässulistelt kättesaadud juhtnöörides öeldakse muuseas, et kavatsetud „akt- sioon“ ei ole mäss, vaid see loetakse sõja- tegevuseks, millest osavõtjatele antakse aumärke ja kõrgendusi ameti- ja aast- metes...

Nii oli mässu kava viimistletud vii- maste peensusteni, kõik ette nähtud, isegi tasud teostajatele ette ära lubatud. Taheti haarata võimu vägivaldaga samuti kui 1. detsembril 1924. Vahe seisab ainult selles, et siis saadi asuda mässu katse teostamisele, mis likvideeriti küll ka kii- resti, mõne tunni jooksul, kuid nõudis siiski inimohvreid. Nüüd aga toimus mäs- sukatse likvideerimine juba selle etteval- mistamisel vaikselt ja rahulikult, riigi- võimu täieliku kindluse ja väarikusega, millele mässu juhid sõnalausumata, koh- kunult ja kohmetult alistusid, nagu mõ- nelt koerustükilt tabatud ulakad poisike- sed. Ei taha raisata ajakirja ruumi ega tarvitada palju sõnu äsja avastatud mäs- sunõu hurjutamiseks ja hukkamõistmi- seks. Seesuguste kavatsuste ja katsete meeletus on selge igale kodanikule, kes hindab korda ja rahu, milleta ei ole või- malik rahva kooselu ega üldine heaolu.

Imestame seda kergemeelsust ja lihi- nägelikkust, millega mässu juhid tahtsid asuda oma mässunõu teostamisele, kui kergeks pidasid võimu ülevõtmist ja liht- saks valitsemist: nemad tulevad oma löö- gitruppidega ja muud kui käsutavad ning usuvad, et nende käsud kohe täidetakse, et politsei, kaitsealiit, kaitseväge ja kogu riigi ja omavalitsuste ametkonnad sõnakuuleli- kult, ilma vastulöögita ja kõigita neile alistuvad. — Milline rumal arvamus ja meie riikliku organisatsiooni kergatslik alahindamine. Oleme tulnud läbi mitmest riigikorrast ja valitsemise viisist, mäle- tame tsaariaega, kommunistlikku korda ja Saksa okupatsiooni. Meil on raskeid kogemusi ja kurbi mälestusi võimu teotse-

mistest, võimu käsitamistest ja võimu kandjatest neil endistel aegadel. Kui võitlesime omale iseseisvuse, lõime omale riigi ja korraldasime omale valitsemise, siis mitte selleks, et alistuksime igale seiklejate salgale, kes aga soovib meid käsutada ja tahab meid valitseda. Kes on õieti need kergatsid, kes omad käed julgesid sirutada omavoliliselt riigivõimu järele ja pettusega — mingisuguse olematu „Rahvuskongressi“ nimel — tahtsid asuda valitsemisele? Mis need võimuihaldajad on seni teinud või korda saatnud, kas seltskonna töö alal oma ligemas ümbruseski, või oma eraeluski? — Nende enamikust ei teata

ega ole kuulnud muud midagi, kui suurus-televat räuskamist ja lärmitsemist viimaste rahvahääletamiste eel.

Kui leidus kergeusklikke inimesi, kes unustasid raske mineviku mälestused, lasksid endid uimastada ja meelitada mänglemisele oma häältega viimasel rahvahääletamisel ning sellega julgustasid vapslikke juhte, siis nüüd, viimaste mäsukatse järele, see uim peaks lõplikult haihtuma ja saama selgeks igale, missuguste tühipeadele hääletati ja missuguste kergatsite järele jooksti, ning häbenema peaksid need, kes seesugusele arusaamisele veel jõudnud ei ole.

Omavalitsuste perekonnaseisuametnikkude ülesandeid perekonnanime ja nime eestistamisel.

Oskar Angelus.

(Järg.)

2. *Perekonnanime või nime valik.* Perekonnanime korraldamise seaduse § 11 ja 12 põhjal ei saa muu seas määrata uueks perekonnanimeks sarnast, mis on laialt tarvitusel, samuti perekonnanime kaitseregistrisse kantud perekonnanime. Laialt tarvitusel olevate perekonnanime de loetelu on avaldatud RT 107 — 1934 ja kaitseregistrisse kantud perekonnanime avaldatakse Perekonnanime ja nime korraldamise määruse § 17 põhjal aeg-ajalt Riigi Teataja Lisas; harilikult avaldatakse Riigi Teataja Lisas 4—6 kaitseregistrisse kantud perekonnanime. Seetõttu on omavalitsuste perekonnaseisuametnikudel alati hästi teada, missuguseid perekonnanimesid ei saa anda nende levimise või kaitseregistrisse kandmise tõttu. Vaatamata sellele võtavad omavalitsuste perekonnaseisuametnikud vastu sooviavaldusi, milles palutakse uueks perekonnanimeks sarnast, mida eeltoodud põhjusil ei saa anda, annavad eelnõusoleku palutud perekonnanime võtmiseks ja saadavad vastavad kuulutused Riigi Teatajale. Seega tehakse kodanikule takistusi tema perekonnanime eestistamisel või halvapärase eestipärase perekonnanime muutmisel ja viiakse teda arvamusele nagu takistaks Siseministeerium soovitud uue perekonnanime võtmist. Kuulutused saadetakse Siseministeeriumilt tagasi vastavale omavalitsuse perekonnaseisuametnikule, kes alles siis teeb eitava otsuse ja sellest annab teada perekonnanime

muuta soovijale kodanikule. Viimane on kaotanud palju aega ja ei saa enam aru ametiasutuste asjaajamise viisidest: üks asutus lubab uueks perekonnanimeks võtta palutud perekonnanime, teine aga jälle keeldub. Sarnaselt talitamisel heidab omavalitsuse perekonnaseisuametnik varju oma tegevusele.

Siseministeeriumi ringkirjaga 15. juunist s. a. Nr. 981 seati üles keelelised põhimõtted, mille järgi tuleb käia perekonnanime eestistamisel ja halvapärasel muutmisel. Vaatamata sellele, et ses ringkirjas on toodud hulk näiteid, missuguseid perekonnanimesid ei saa muuta nende eestipärasuse tõttu või seepärast, et neil puudub halb või labane tähendus või halb kõla, annavad omavalitsuste perekonnaseisuametnikud eelnõusoleku niisuguste perekonnanime muutmiseks, kuigi nad on otse loendatud tähendatud ringkirjas, tekitades sellega jällegi arusaamatusi kodanikkude keskel ja venitades perekonnanime eestistamise toimingut. Sääraste asjaolude ilmsikstulekul näib, nagu ei loekski omavalitsuste perekonnaseisuametnikud neile saadetavaid ringkirju, nagu peaksid nad neid üleearuseiks, ilma milleta sama hästi saab läbi. Muidugi on keeleline küsimus perekonnanime, samuti ka nime eestistamise ja üldse muutmise juures raskeim küsimus. Seda esmajoones seepärast, et meie keel on väga kiire arenemise staadiumis, mille tagajärjel meie

keeletheadlased ise on oma vahel sageli tiilis ühe või teise küsimuse lahendamisel ja seetõttu ka seisukohad muutuvad üksikute perekonnanime ja nime eestipärase suhtes. Kahtluse korral peaksid omavalitsuste perekonnaseisuametnikud rohkem kui seni kasutama neile Perekonnanime ja nime korraldamise määruse § 22 pp. 1, 3—5 antud võimalust esitada küsimus otsustamiseks Siseministrile, mis asja kiirustab, või aga küsima Siseministeriumilt, kas vastavat perekonnanime või nime saab muuta, resp. kas soovitud uut perekonnanime või nime saab lubada. Viimast teed on hakkanud käima mitmed omavalitsuse perekonnaseisuametnikud, mis on õige ja otstarbekohane.

Mis eelpool on tähendatud eriti perekonnanime kohta, maksab samas ulatuses ka nime kohta. Paljud omavalitsuste perekonnaseisuametnikud annavad ikka veel eelnõusoleku lausa võõrapäraste uute nime võtmiseks. Kui üksikute nime suhtes võib tõesti tekkida kahtlus, kas need on eestipärased või mitte (see maksab eriti kodanike eneste poolt loodud uute nime kohta), siis peaks ometi ka omavalitsuse perekonnaseisuametnikudelgi juba olema selge, et nimed nagu Ferdinand, Elisabet, Artur jne. on lausa võõrapärased. Kuid ikka veel esitatakse kuulutusi, millest nähtub, et sarnaseid ja teisi võõrapäraseid nimesid tahetakse lubada kodanikkudele. Sageli tuuakse sealjuures motiivina, et üks või teine nimi on sooviavaldaja ja otsustaja — omavalitsuse perekonnaseisuametniku — elukoha ümbruses väga levinud. Peaks ometi selge olema, et Ivan jääb ikka vene Ivaniks, Alfred ikka saksa Alfrediks, kuigi neid kannavad kas või terve küla mehed.

3. *Kuulutuste saatmine Riigi Teatajale.* Sellest on juba varemgi kirjutatud selle ajakirja veergudel, kuid ikkagi korduvad vanad vead: ei ringkirjad, ei näpunäited üksikutele omavalitsuse perekonnaseisuametnikkudele ega kirjutised ei suuda nähtavasti kõrvaldada vigu, milledele kuulutuste osas on tulnud mõningaid isegi veel juurde.

Siseministeriumi ringkirjaga Nr. 751 — 24 maist s. a., anti omavalitsuste perekonnaseisuametnikkudele kuulutuste vormid: sooviavaldustest kuulutamise vormid (eraldi perekonnanime ja nime kohta) ja otsustest kuulutamise vormid (samuti eraldi perekonnanime ja nime

de kohta) ühes näidetega. Sellele vaatamata kombineerivad mitmed omavalitsuste perekonnaseisuametnikud omamoodi neid kuulutusi ja tekitavad seega ülearust tööd enesele, järelevalveasutusele kui ka Riigi Teataja toimetuse ametnikkudele, kes kuulutusi kontrollivad ja saadetud tekste peavad ümber tegema vastavalt üllesseatud nõuetele.

Kuulutusi saadetakse enamalt jaolt kaaskirjadega ja sel alal patustavad pea kõik omavalitsuste perekonnaseisuametnikud. Nende sageli pikkade kaaskirjade järgi, milles korratakse sama, mis seisab kuulutuses, pole kellelgi tarvidust: ei omavalitsuse perekonnaseisuametnikul, Siseministeriumil ega Riigi Teataja toimetusel. Need kaaskirjad nõuavad saatjailt ülearust tööd nende kokkuseadmisel ja ümberkirjutamisel ja ülearust paberikulu, saajailt aga asjatute kirjade lugemist. Kaaskirja asemele pandagu kuulutustele märkus „Siseministeriumile“ saatmise kuupäevaga ja vastava omavalitsuse perekonnaseisuametniku allkirjaga.

Kuulutused tulevad saata võimalikult kohe pärast eelnõusoleku andmist, sest kuulutuse ilmumisest Riigi Teatajas oleb kodanikule uue perekonnanime või nime andmise tähtpäev. Muidugi, kui sooviavaldusi tuleb iga päev, võib neid koondata ja teatud ajavahemiku möödumisel, mis aga ei tohi olla pikk, saata Siseministeriumi kaudu Riigi Teatajale. Ka kuulutuste koostamisel ja saatmisel peavad omavalitsuste perekonnaseisuametnikud alati meeles pidama, et kõik peab sündima kiiresti, see on perekonnanime ja nime eestistamise aktsiooni hea kordamineku üheks peatingimuseks. Igal juhul on lubamatu talitada nii, nagu tegi hiljuti ühe valla perekonnaseisuametnik, kes hoidis kuulutuse viis kuud oma käes, kuni ta lõpuks võttis jõu kokku ja toimetas kuulutuse edasi! Sarnasel korral ei tea tõesti enam öelda, kas on tegemist äärmise lohakuse ja hooletusega või juba sihiliku aktsiooni ignoreerimisega või isegi sellele vastutöötamisega.

Viimasel ajal korduvad nähted, kus omavalitsuste perekonnaseisuametnikud saadavad vigaseid kuulutusi Riigi Teatajale. Vigu juhtub seejuures kõiksuguseid: elukohas, sooviavaldaja sünniajas, nimes või isegi perekonnanimes ja uues soovitud nimes või perekonnanimes. Nende vigade õiendamiseks saadetakse muidugi uus kuulutus Riigi Teatajale. Sel-

lega aga koormatakse asjatult Riigi Teatajat, milles eestistamise kuulutused on teadupärast tasuta; sellega venitatakse ühtlasi ka kodaniku perekonnanime või nime muutmise asja, sest juhul, kui kuulutusesse on sattunud sisulise tähtsusega viga (perekonnanimi märgitud valesi, soovitud uus nimi või perekonnanimi märgitud ebaõieti jne.), loeb ühekuuline tähtaeg täiendava kuulutuse ilmumise päevast Riigi Teatajas. Omavalitsuste perekonnaseisuametnikkudel tuleb hoolikalt asja ajada ja kontrollida, kas kõik on korras, enne kuulutuse saatmist Riigi Teatajale, mitte aga pärast selle ilmumist Riigi Teatajas. Muidugi, juhtub trükivigu ka Riigi Teatajas, kuid nende arv on õige väike võrreldes vigadega, mis on tekkinud omavalitsuste perekonnaseisuametnikkude süü ja hooletuse tõttu.

4. *Perekonnanimede ja nimede muutmise otsuste jõusseastumine.* Kui Siseminister otsustab perekonnanime või nime muutmise, loetakse perekonnanimi või nimi muudetuks Siseministri poolt vastavale otsusele allakirjutamisega (Perekonnanimede korraldamise seaduse § 14 ja 26).

Kui omavalitsuse perekonnaseisuametnik otsustab perekonnanime või nime muutmise, astub muutmise otsus jõusse (Perekonnanimede ja nimede korraldamise määruse § 24 ja 25): a) kui vastuvaidlusi ei ole esitatud — otsuse allakirjutamisega; b) kui kaebusi ei ole esitatud — kahe nädala pärast, arvates otsuse tegemise päevast (kaebuste esitamisega lõppotsuse tegemisel võib ainult siis tegemist olla, kui on esitatud vaidlusi kavatsatud perekonnanime või nime muutmise vastu); d) kui on esitatud kaebused ja need on Siseministri poolt jäetud tagajärjeta — Siseministri poolt vastavale otsusele allakirjutamisega (siin on kaebuste all mõeldud kaebused tagajärjeta jäetud vastuvaidluste puhul, sest, kui Siseminister jätab tagajärjeta perekonnanime või nime muuta soovija kaebuse, ei saa loomulikult juttu olla uue perekonnanime või nime jõusseastumisest); e) kui on esitatud kaebused omavalitsuste perekonnaseisuametnikkude otsuste peale, millega on jäetud tagajärjeta perekonnanimede või nimede muutmise sooviavaldus, ja Siseminister on rahuldanud kaebuse — Siseministrilt vastavale otsusele allakirjutamisega (siin on kaebuse all mõeldud kaebus omavalitsuse perekonnaseisuametniku otsuse peale, mil-

lega on rahuldatud vastuvaidlus, s. o. eitavalt otsustatud perekonnanime või nime muutmise palve vastuvaidluse puhul).

Kõige selle juures peavad omavalitsuste perekonnaseisuametnikud kindlasti pidama silmas, et Perekonnanimede ja nimede korraldamise määruse § 14 põhjal vastuvaidluse esitamise tähtaega ei loeta möödalastuks, kui vastuvaidlus on antud postile enne selle tähtaja lõppu. Vastuvaidluste tähtajaks on Perekonnanimede korraldamise seaduse § 6 järgi üks kuu, arvates vastava kuulutuse Riigi Teatajas ilmumise päevast. (Kahekuuline tähtaeg maksab praegu vaid nende perekonnanimede ja nimede muutmise sooviavalduste kohta, mille esitamise põhjuseks pole soov eestistada oma perekonnanime või nime või muuta oma halvakoalal eestipärast perekonnanime; nende muutmiste otsustamine ei kuulu omavalitsuste perekonnaseisuametnikkudele). Kuna vastuvaidlused saadetakse harilikult postiteel, ei saa omavalitsuste perekonnaseisuametnikud teha perekonnanimede ja nimede muutmise otsuseid täpselt üks kuu pärast vastava kuulutuse ilmumist Riigi Teatajas, vaid peavad mõni päev ootama. Teisiti talitamisel võivad omavalitsuste perekonnaseisuametnikud tekitada segadusi, nagu see hiljuti leidis aset ühe perekonnanime muutmise puhul. Omavalitsuse perekonnaseisuametnik tegi täpselt üks kuu pärast vastava eell kuulutuse ilmumist Riigi Teatajas lõpliku perekonnanime muutmise otsuse, mis, nagu eelpool tähendatud, astus jõusse otsusele allakirjutamisega, sest vastuvaidlusi otsuse tegemise päevaks ei esitatud. Järgmisel päeval aga saabus sama omavalitsuse perekonnaseisuametniku kätte vastuvaidlus, mis oli pandud õigel ajal postile ja milles oli toodud väga kaaluvad põhjused juba toimunud perekonnanime muutmise vastu. Oma süü tõttu sattus omavalitsuse perekonnaseisuametnik täbarasse seisukorda, samuti ka — kuid täitsa süütult — perekonnanime muuta soovinud kodanik, kes juba oli hakanud kandma uut perekonnanime, mis sugune tarvitamine polnud seadusepärane.

Vastuvaidluste ja kaebuste esitamise puhul eksivad paljud omavalitsuste perekonnaseisuametnikud maksva tempelmaksutariifi vastu ja viivad seetõttu tihti ka kodanikke eksiarvamusele. Vastuvaidlused käivad alati tempelmaksu alla ja nimelt ühe krooni suuruses avalduselt ja 20 senti igalt lisalt, s. o. harilikult tariifi alla,

Kaebused, mis on esitatud kolmandate isikute poolt, käivad samuti tempelmaksu alla hariliku tariifi järgi (maksudevalitsuse seletus 12. juunist 1935 Nr. 131/G), kuna kaebused, mis on esitatud perekonnanime või nime eestistada või halvakoalise eestipärase perekonnanime muuta soovija poolt, on tempelmaksuvabad Perekonnanimede korraldamise seaduse § 3, 4 ja 16 muutmise seaduse (RT 30 — 1935) § 4 alusel.

Kui perekonnanimi või nimi on muudetud, saadetakse otsuse ära kirjad Perekonnanimede ja nimede korraldamise määruse § 15, 4 ja 6 (RT 102 — 1934 ja 90 — 1935) põhjal sama määruse § 4 ja 6 loendatud isikutele ja asutustele. Viimaste seas on ka Kohtuministeerium, kes vajab neid andmeid karistusteadete kontrollimiseks, täiendamiseks ja parandamiseks. Suur osa omavalitsuste perekonnaseisuametnikkudest on asjast nii aru saanud, et Kohtuministeeriumile tuleb otsuse ära kirja saata ainult siis, kui perekonnanime või nime muutnud kodanik figureerib karistusteadetes. Iseendast on see ju õige ja muud eesmärki kõnesoleval määruse eeskirjal ei olegi, kuid omavalitsuste perekonnaseisuametnikud, tõlgendades sarnasel viisil määrust, unustavad, et neil pole käepärast kõik karistusteadete, vaid ainult trükist ilmunud ja raamatute kujul väljaantud ning neile kättesaadatud karistusteadete, kuna vahepealsed teated, s. o. täiendused pärast viimase raamatu ilmumist neil puuduvad. Karistusteadete peavad olema täpsed, muidu neil puudub mõte.

Kui perekonnanime või nime muutmise otsustatud, omavalitsuse perekonnaseisuametnik teeb vastavatesse aktiraamatutesse ja perekonnaregistrisse sellekohased märkused: aktiraamatutesse vastava akti äärele, perekonnaregistrisse — märkuste lahtrisse (Perekonnanimede ja nimede korraldamise määruse § 15 ja 4). Terve perekonna kohta tehtud perekonnanime muutmise otsus märgitakse perekonnaregistri nende lehekülgede märkuste lahtrisse, missuguseid otsus puudutab, misjuures perekonnanime muutmise märkuse redaktsioon võib olla lühem või pikem, sõltuvalt sellest, kuipalju antud leheküljel on märgitud isikuid, keda otsus puudutab. Nii näiteks ise leheküljel märgitakse otsus täielikult, kuna tema lapse erileheküljel jäetakse märkusest välja tema vendade ja õdede nimed,

kes otsuses on nimetatud, kuid antud leheküljel ei esine; soovikorral võib teha vastavad märkused ka sooviavaldaja vanemate või laste erilehekülgedel, kuigi nende perekonnanimi jäi muutmata.

Sellesama põhimõtte järgi tuleb talitada perekonnanime muutmise märkuse sissekandmisel abielu- ja sünniregistrisse. Nii märgitakse abieluakti ainult abikaasade perekonnanime muutmise, sünniakti aga lapse ja tema vanemate perekonnanime muutmise. Vanemate teisi lapsi, kelle perekonnanimi on muudetud sama otsusega, siin ei ole vaja nimetada.

Aktiraamatutesse ja perekonnaregistrisse nende märkuste kandmiseks ei ole soovitatav kasutada templeid, sest templiga vajutatud kiri ei ole küllalt püsiv ja võib valguse mõjul täiesti kaduda.

Kui perekonnaseisuametnik kannab sünniakti märkuse isiku perekonnanime või nime muutmise kohta, teeb ta ühtlasi vastavad täiendused sünniregistri tähestikus. Kui isiku perekonnanime algtaht on jäänud perekonnanime muutmise tõttu endiseks, siis on otstarbekohane tähestikus endine perekonnanimi paigutada klambrisse ja selle üle kirjutada uus perekonnanimi, nimi. Kui aga perekonnanime algtaht on muutunud perekonnanime muutmise, tuleb uus perekonnanimi ja nimi kanda sisse uue tähe all ja nimelt selle aasta tähestikku, millal isik on sündinud. Kui selleks tähestikus ei ole enam vaba rida, tuleb see märkida vahereale. Tulevikus tuleb sünniregistri tähestikus iga uue aasta esimese kande ette jätta niisuguste juhtude jaoks mõned read vabaks.

Perekonnanime ja nime muutmise otsuse ära kirjad saadetakse muu seas ka neile perekonnaseisuametnikkudele, kelle juures on registreeritud sooviavaldaja sünd, tema laste sünnid ja tema abielu sellekohaste märkuste tegemiseks vastavatesse aktiraamatutesse. Kui koguduse vaimulik, kelle raamatutesse on kantud perekonnaseisu muuted, ei ole perekonnaseisuametnik, saadetakse otsuse ära kirjad Siseministeeriumi perekonnaseisuarhiivi. Kui kogudus, kelle raamatutesse on kantud perekonnaseisu muuted, asub välismaal, ei saadeta ära kirja sellele välismaal asuvale kogudusele; perekonnanime või nime muutmise tuleb peale perekonnaregistri niisugusel juhul sisse kanda ainult nendesse aktiraamatutesse, mis asuvad Eestis. Tehtud kandeist tuleb teatada Siseministeeriumi perekonnaseisuarhiivi,

kus hoitakse alal raamatute teisendid, sellekohaste märkuste tegemiseks nendes teisenditesse (Perekonnaseisuseaduse § 27, RT 191/192 — 1925). Asjaajamise lihtsustamiseks edaspidi ei tule perekonnanime või nime muutmise märkuse sissekandmisest teatada sellele omavalitsuse perekonnaseisuaametnikule, kes küsimuse otsustas. Perekonnanime ja nime muutmise otsuste saatmisel vastavatele perekonnaseisuaametnikkudele märkuste tegemiseks meetrika- ja aktiraamatutes tuleb alati märkida, millistes raamatutesse tuleb märkused teha, s. o. näidata aasta ja võimaluse korral ka kande number.

Olgugi, et perekonnanimede korraldamise seadus ega Perekonnanimede ja nimede korraldamise määrus ei näe ette perekonnanime või nime muutmise otsuse ärakirja saatmist kaitsevæe asutusile, oleks siiski soovitatav, et otsustajad saadaksid otsuse ärakirja: a) tegelikus kaitsevæeteenistuses olevate ja tagavaravæe arvel peetavate ohvitseride ning kaitsevæeametnikkude kohta — Kaitsevægede staabi IV osakonnale; b) tegelikus kaitsevæeteenistuses olevate üleajateenijate ja ajateenijate kohta — selle väeosa või asutuse ülemale, kus perekonnanime või nime muutmise alaliselt teenib; d) tagavaravæe arvel peetavate sõdurite, allohvitseride ja tööteenistuskohuslike kohta — selle kaitseringkonna ülemale, kus perekonnanime või nime muutmise peetakse arvel. Neid ärakirju saab muidugi saata ainult siis, kui on teada perekonnanime või nime muutmise vahetõrje kaitsevæeteenistusega.

Perekonnanime või nime muutmise toimetusesse jäävale otsusele tuleb märkida, kellele on otsuse ärakirjad saadetud. Neist märkustest näeb järelevalveasutus, kas vastav omavalitsuse perekonnaseisuaametnik on täitnud kõik Perekonnanimede ja nimede korraldamise määruse § 15, 4 ja 6 ülesseatud nõuded.

5. *Perekonnanime või nime muute sissekandmine kinnistusraamatutesse.* Selle küsimusega ei tule omavalitsuste perekonnaseisuaametnikkudel muidugi otselt tegemist teha. Kuid, nagu selgub sagedastest järelepärimistest, tuleb omavalitsuste perekonnaseisuaametnikkudel perekonnanime või nime muuta soovijatele õige tihti seletada seda küsimust, peamiselt kulude küsimust, mis on ühenduses sarnase kandmisega kinnistusraamatutesse. Kui on tegemist perekonnanime või nime eestistamisega või halvakohtalise eestipärase perekonnanime muutmise, tuleb kanda

järgmised kulud (Kohtuministri ringkiri 20 juulist 1935 Nr. 739 ringkonnakohtu esimeestele): a) kui taotletakse Perekonnanimede korraldamise seaduse alusel perekonnanime või nime muute sissekandmist kinnistusraamatutesse, tuleb pidada taotleja perekonnanime või nime toimunud muutmise tõestamiseks küllaldaseks taotleja avaldises tehtud viidet Riigi Teataja Lisa sellele numbrile, kus on kuulutatud taotleja endise perekonnanime või nime muutmise otsus; b) kõnesoleval avaldisel leiduva taotleja allkirja notariaalse tõestamise eest on õigus võtta tasu Notariuste tasu taksi (RT 110 — 1924) p. 5d järgi, s. o. 2 krooni suuruses, mitte aga sama taksi p. 5a ja 5b alusel; d) kõnesolevas asjas esitatav avaldis kinnistusjaoskonnale, avaldisel leiduva taotleja allkirja tõestamine, avaldisega koos esitata- vud lisad ning kinnistusjaoskonnast väljaantud ärakirja kinnistusjaoskonna ülema otsusest, samuti vastav tunnistus on tempelmaksuvabad Perekonnanimede korraldamise seaduse (RT 30 — 1935) § 4 ja Tempelmaksu tariifi (RT 45 — 1928) Nr. 2 erandi 1 ja Nr. 11 p. A erandi 3 põhjal.

6. *Perekonnanimede ja nimede muutmise toimetuste saatmine Siseministeeriumile.* Perekonnanimede ja nimede korraldamise määruse § 26 põhjal tuleb kõik perekonnanimede ja nimede muutmise toimetused saata pärast nende lõpetamist iga nelja kuu tagant Siseministeeriumile, s. o. 1. maiks, 1. septembriks ja 1. jaanuariks. Kuna määrus kõneleb kõigi lõpetatud muutmiste toimetuste saatmisest Siseministeeriumile, tuleb sinna saata ka eitavalt otsustatud perekonnanimede ja nimede muutmise asjad. Seda aga paljud omavalitsuste perekonnaseisuaametnikud ei tee; need, kellel sarnased toimetused on veel ministeeriumile saatmata, peavad seda nüüd tegema tagantjärele. Mõned perekonnaseisuaametnikud saadavad sellevastu Siseministeeriumile kõik toimetused, mis neil perekonnanimede või nimede asjas on lõpetatud, nende seas ka sarnaseid, mis ei kuulu Siseministeeriumile saatmisele; siia kuuluvad eeskätt perekonnanimede ja nimede parandamise asjad. Määrus kõneleb vaid muutmise toimetuste saatmisest ja rohkem midagi. Nähtavasti pole üksikutel omavalitsuste perekonnaseisuaametnikkudel üldse selge, kuidas tuleb teha perekonnanimede ja nimede parandamise otsuseid ja mis nende otsuste-

ga edasi sünnib. Perekonnanime või nime parandamiseks teeb omavalitsuse perekonnaseisuametnik otsuse, mis peab sisaldama Perekonnanimede ja nimede korraldamise määruse § 3 ettenähtud andmed. Otsus tehakse erilehel, mitte aga — nagu miskipärast praktiseerivad mõned omavalitsuste perekonnaseisuametnikud — perekonnaseisuametniku protokolliraamatus. Erileht hoitakse alles vastava perekonnaregistri kõiite ja lehekülje lisatoimetuses. Kui otsus puudutab mitme perekonnaliikme perekonnanime parandamist, kelle erileheküljed on laiali paisatud mitmesse kõiitesse, valmistatakse otsusest ärakirjad paigutamiseks ka teiste perekonnaregistri erilehekülgede lisatoimetustesse.

Saates Siseministeeriumile perekonnanime ja nimede muutmise toimetused, üksikud omavalitsuste perekonnaseisuametnikud ei võta vaevaks neid korraldada nagu kord ja kohus: toimetused saadetakse lahtistel lehtedel kaante vahele panemata ja kinniõblemata, leheküljed nummerdamata ja lehtede koguarv toimetuses tõestamata.

7. *Eri juhud nimede muutmisel.* Siseministeeriumis kujunenud praktika järgi võib uute nimedena märkida ka kaks nime, kuid mitte rohkem. Igal juhul peab seejuures pidama meeles, et kõik ühele ja samale isikule kuuluvad nimed on võrdsest obligatoorsed, kusjuures ei ole lubatav, vastandina näiteks saksa praktikale, et ametlikus elus jäetakse ära esimene nimi ja tarvitatakse kas teist või koguni kolmandat-neljandat (vt. ka A. T. Kliimann: „Nimeõigus“, „Eesti Politsei“ Nr. 2 — 2. märtsist 1931).

Kui kodanikul on kaks või rohkem nime, mis kõik või osalt käivad parandamise võimaluse alla, kodanik aga soovib neist parandada ainult osa ja osa jätta alles endisel võõrkeelsel kujul, siis pole tegemist enam parandamisega, vaid sarnane muudatus võib sündida ainult nimemuutmise korras. Nii ei saa näiteks Franz-Johannes-Ants'u parandamise korras muuta Franz-Juhan-Ants'uks, vaid, kui kodanik pole eesti soost, ainult nimemuutmise korras Siseministri kaudu; eeltähendatud nimesid võib parandada vaid Prants-Juhan-Ants'uks.

Siseministrilt Perekonnaseisuseaduse kohta antud juhtnõuude § 26 (RT 27 — 1931) põhjal ei või sünniakti kanda poeg-

lapsele nime, mis on üldiselt tuntud tütarlapse nimena, ja tütarlapsele — nime, mis on üldiselt tuntud poeglapse nimena. Need eeskirjad tulevad kohaldamisele ka nimede muutmisel. Kui aga poeglapsele on varem antud tütarlapse nimi või ümberpöörduvalt, ei sünni nime muutmine Perekonnanimede korraldamise seaduses ettenähtud korras, vaid administratiivkohtu korras. Asja algatajateks on kas järelevalveasutused või teised ametiasutused ja eraisikud. Viimased juhivad järelevalveasutuse tähelepanu veale, mis on juhtunud sünni registreerimisel. Järelevalveasutus on kohustatud sarnase teadaande saamisel samme astuma sünniakti parandamiseks, pöördudes kohaliku jaoskonnakohtuniku poole, kelle piirkonnas sünniakt ekslikult seati kokku, et see kirjutaks ette paranduse tegemise.

Perekonnanimede korraldamise seaduses läbiviidud põhimõtte järgi on perekonnanime muutmine ja nime muutmine kumbki omaette toiming, mistõttu kodanikul, kes soovib korraga muuta oma perekonnanime ja nime, tuleb esitada kaks sooviavaldust, millest kumbki moodustab omaette asja.

Iga nimemuutmise kohta tuleb esitada eriavaldus, nii et näiteks abielumees ja -naine ei saa ühe avalduse põhjal muuta oma nime; iga nime muutmine moodustab enesest eritoimetuse, sest iga nime muutmise vastu võib vaielda, ühe vaidlust seejuures rahuldada ja teist rahuldamata jätta.

8. *Tasuta dokumentide väljaandmine.* Perekonnanimede ja nimede eestistamiseks tarvilikkude perekonnaseisudokumentide väljaandmise määruse (RT 21 — 1935) põhjal on dokumentide väljaandmine, mis tarvilikud omavalitsuste perekonnaseisuametnikkudele kodaniku võõrapärase või eestikujulise, kuid halva või labase tähendusega või halva kõlaga perekonnanime või nime muutmise sooviavalduse otsustamiseks, tehtud ametlikuks milletõttu ei saa omavalitsuste ega koguduste perekonnaseisuametnikud nõuda nende dokumentide eest maksu, samuti ka mitte lisakulude tasumist postikulude, vahetalituskulude, kantseleikulude jne. näol. Omavalitsuste perekonnaseisuametnikud ei või neid dokumente tasuta välja nõuda enne kodaniku vastava sooviavalduse esitamist.

Tänapäeva vallavanema palgamured.

Peaaegu igakord, kui kusagil kõnel-dakse valdade ümberkorraldamisest ja uuest vallaomavalitsuse seadusest, mainitakse ka seda, et tulevases vallaomavalit-suses tõuseb üksikisiku võim, kuna see-vastu väheneb komisjonide osatähtsus. Eriti selgesti andis seda mõista peaminist-ri as. K. Eenpalu riigi- ja omavalitsuse juhtide uueaasta koosolekul.

Kui heidame pilgu tänapäeva vallava-nema töökoormale, kohustuste ja vastu-tuste hulgaile, siis näeme, et see võrreldes endisega, on mitmeti suurenenud. Täna-päeva vallavanemat tahetakse näha kõik-jal korraldamas, juhtimas. Olgu see ema-depäeva või võidupüha pühitsemine, RA aktuse korraldamine, eesti lipu propa-ganda ja tellimiste vastuvõtmine või muu — igal pool olgu vallavanem. Ja see on nii vajalikki. Nii alati rakkos olles muutub nimepidi valitud vallavanem tõelikuks val-la esimeseks kodanikuks, valla juhiks.

Et see nii peab olema, seda mõistab tänapäeva vallavanem isegi. Ta töötab ega nurise. Iga vallavanem teab, et just töö teeb inimese meistriks. Ja olla meister omal alal, see on, mõtlen, iga vallavanema palavam soov.

Teisest küljest usun aga, et õige töö-rõõm ja töötahe asub inimesse alles siis, kui ta töövaeva õieti hinnatakse. Hal-vad palgaolud halvavad kindlasti palga-saaja tahtejõudu, vähendades seega töö-tulemusi ja saadud tulemuste sisulist väärtust. Mõtlen siinkohal vallavanemaid, kes enamjaolt senini on saanud 15—25 krooni kuus. Ometi on vallavanema ära-kulutatud tööpäevade, kohustuste ja vas-tutuste hulk kaunis suur.

Vallavanemana olen juhtunud nii mõ-nigi kord kokku ametivendadega ja ühes-koos arutanud ühiseid muresid-hädasid. Muidugi on kaldunud jutt ka palgaolu-dele ja ajakulutusele. Arvamised on siin siiski natuke lahkuminevad. Üks ütleb, et vallavanema amet võtab talt 3 päeva nädalas, teine — 4 päeva, kolmas koguni arvab, et ega nädlast palju üle jäägi.

Isiklikult käin kaks päeva nädalas valla kantseleis (n. n. „kantseleipäevad“) ja uskusin, et vaevalt läheb neile kahele lisaks veel kolmas päev. Sest mis sel vallavanemal siis ikka teha on: korraldada koolitööde vaheajal remonttöid, lasta pa-randada mõni katkine maanteetrumm III klassi teedel, istuda aasta jooksul mõnedes

komisjonides liikmena või esimehena, käia külas hoolekande asjas ja ka ametiasjas maakonna pealinnas jne., — see on kõik.

Aga see ei olnud kaugeltki kõik. Kui jälgisin taluraamatupidamisest oma töö-tundide kokkuvõtteid, siis nägin, et olen sisse kukkunud. Ja veel õige haledasti. Nimelt kõnele raamatupidamine, et sep-tembri ja oktoobri kuus s. a. olen olnud talu töös 154, ühises kodumajapidamises — 6, kõrvaltöönduses (vallavanema amet) — 237 ja eratöös 52 töötundi. Need arvud kõnelevad ise.

Seni vaadati vallavanema ametile kui kõrvaltöö alale. See vaade pole aga tä-napäev enam paikapidav. Eeltoodud talu-raamatupidamise andmetest on näha, et vallavanema ametit vallavanem-talupidaja ei saa enam võtta talupidamise kõrval-tööna, vaid vastuoksaks — omaette üheks peatöö haruks. Eriti veel seetõttu, et val-lavanema tööala nõuab omale vastuvaidle-matult kindlaksmääratud tööpäevi, jättes ülejäägi vaid talule.

Õige huvitava pildi saame kui seame kõrvuti Lämmada vallavanema ja sama valla vallasekretäri palgaolude arengu, alates 1925. aastast.

Kuupalga suurus kroonides.

1925. 1928. 1931. 1934.

Vallavanema palk	20	20	15	10
Vallasekretäri palk	55	70	100	90

Jälgides neid andmeid, näeme, et eel-märgitud 9 aasta jooksul on vallavanema palk vähenenud 50%, sekretäril aga tõus-nud üle 60%.

Neid andmeid ei toonud ma siinkohal selleks, et näidata ja öelda: vaadake, sek-retäri palk on liigselt kõrge, vallavanemal aga sootu madal. Töötan Lämmadas ja seepärast tuleb mul väga tihti olla sekre-täri kõrvaltöö valla majapidamise vankri ees kui kaks paari künnihärgi. Tunnen ja mõistan seetõttu väga hästi seda ras-kust ja töövaeva suurust, mis Lämmada vallasekretäril kanda on. Lämmada on vald, kus ligi 3500 elanikku ja vallasekre-täril vaid üksainuke abitööjõud, kuna teis-tes sellistes valdades on sekretäril enam-jaolt 2 abilist. Seepärast, kadestamisest ei saa siin juttugi olla. Ka palgavähenda-misest mitte. Eks pea ju nii olema: kui-das töö, nõnda palk.

Eeltoodust näeme, millist vähjakäiku Lämmadas on teinud vallavanema palga-

olud. Ja seda ajal, kui üle riigi arenesisid ametnikkude ja tööliste palgad enam-vähem normaaloludeni välja. Huvitav on asjaolu, et esialgu, alates 1922. a. (vallavanem sai Lümmadas 1922. a. 15 krooni kuus) kui poliitiline ja parteidevaheline võitlus oli veel tasakaalukam, oli vallavanema töötasu mõistest ka palju õiglasem arusaamine. Aastaid hiljem, kui ikka rohkem ja rohkem läks moodi poliitiline „lehma kauplemine“, jäi vallavanema palga tõus sootu väikseks, läks koguni tagurpidi.

Vallavanemale määrati odavam palk selleks, et siis vahest on kergem läbi suruda „oma meest“. Hiljem, kui „oma mees“ pukis, katsuti palgaolusid tõsta ja suurendada, kuid vastasleeri vastuseisul ei saanud sellest kavatsusest igakord asja. Ja sedasi see palk madalaks kistigi.

Halvavalt vallavanemate palgaoludele on mõjunud tõekspidamine ja vaade, et vallavanema amet on seotud auametiga. Tõsi, alles lähemas minevikus oli võimu käsitamise viisidest sootu teistsugusem arusaamine kui nüüd. Kõikvõim oli tol korral vallavolikogu, vallavalitsuse ja igasuguste komisjonide käes. Vallavanem

oli siis kui sulane, kes täitis peremehe käsku ja tegi peremehe poolt kindlaksmääratud tööd, ja loomulikult sulase palgaga. Ja sellest väiksest tasust tehti veel maharvamisi, seepärast, et sulane võis kanda peremehe s. o. vallavanema nime.

Nüüd on aga vaated sel alal muutunud. Ja õige tugevasti. Vallavanemat tahetakse tõsta sulase seisusest peremehe toolile. Ja mitte ainult nimepidi. Ühtlasi sellega tahetakse panna vallavanema õlgadele peremehe vastutus. Praegu olemegi ülemineku teel. Seda on ütelnud peaministri asetäitja K. Eenpalu, seda mõistavad vallavanemad isegi. Juba ongi paljud vallavanemad hakanud käima ühe päeva asemel kaks päeva nädalas vallakantseleis. Töömure ja suur vastutus kohustavad.

Arvestades kõiki neid eeltoodud asjaolusid, tahaksin näha, et vallavanemate palgaolud juba kõige lähemas tulevikus võetakse revideerimisele. Kui vallavanemate töö- ja palgaolusid ei parandata, siis on karta, et eestkätt just paremad ja energilisemad tööjõud hakkavad kõrvale hoidma vallavanema ametist. See aga oleks väga suureks kaotuseks nii vallaomavalitsusele kui ka riigile. *Vold. Mätk.*

Leedu omavalitsusteenijate palgaoludest.

L. Kahkra.

Leedu omavalitsusametnike ja -teenijate koosseisud ning palganormid määravad omavalitsuste volikogud ja esitatakse kinnitamiseks järelevalve instantsile. Maakonna- ning esimese järgu linnaomavalitsusteametnike ja teenijate koosseisud ning palgad kinnitatakse siseministri, teise järgu linna- ja vallaomavalitsuste omad — maakondade ülemate poolt.

Ametnikke ning teenijaid määrab kohadele ja samuti vallandab teenistuskohalt vastava omavalitsuse täidesaatva organi esimees: linnades — linnapea, maakondades — maavalitsuse esimees, valdades — vallavanem.

Erilist omavalitsusteenijateseadust, mis määraks ja reguleeriks omavalitsusteenijate õigusi ning kohustusi, Leedus senini pole, kuigi vastav seaduseelnõu on väljatöötamisel. Omavalitsusametnike ja -teenijate palgaolud on enam-vähem ühtlased kõigis Leedu omavalitsustes. Maakonnaomavalitsusametnikele ja -teenijatele maksetakse praegu järgmiseid palku:

maavalitsuse sekretärile ja raamatupidajale 350—450, kirjatoimetajale 230—300 litti kuus ja umbes samapalju ka masinakirjutajaile. Käskjalad ja kojamehed saavad palka 125 kuni 180 litti (üks Leedu liti = umbes 62 Eesti senti).

Maainseneridele, kes saavad riigi poolt palka 540 litti kuus, maksavad omavalitsused lisapalgana vähemalt poole riigi palgamäärast. Arstid, kes töötavad maomavalitsuste haiglates, saavad palka kuus 500 kuni 800 litini ja veel rohkem.

Vallaomavalitsustes makstakse palku järgmisel määral: vallavanemale ja sekretärile 200—350 ja kantseleiametnikele (arvult ühest kuni kolmeni — vastavalt valla suuruse järgi) 100—200 litini kuus. Käskjalgadele vallaomavalitsustes maksetakse väga erinevaid palku, mis sõltuvas töötingimustest, kohustuste ulatusest jne. Näitena toome Kraziu vallavalitsuseametnike ja -teenijate praegused koosseisud ja kehtivad palganormid. Kraziu vallas on 13.000 elanikku, kusjuures valla

aastane eelarve ulatub 53.000 litini. Valloamavalitsuse palgaliste teenijatena on peale vallavanema ja sekretäri, kes saavad 300 litti kuus palka, veel kaks kantselei-ametnikku (kirjutajat), esimene 200 ja teine 180 ning käskjalg 75 liti suuruste kuupalkadega.

Teise näitena võtame Raseiniu II jär-gu linnaomavalitsuse, mis kuulub maa-omavalitsuse järelevalve alla, (esimese-järgu linnad¹ seisavad väljaspool maa-valitsuse kontrolli). Selles linnas on 6000 elanikku. Linna aastane eelarve ulatub 230.000 litini. Linnal on oma elektri-jaam, apteek, tapamaja ja saun. Need lin-na ettevõtted annavad omavalitsusele aastas kuni 50.000 litti puhaskasu. Lin-naomavalitsuse palgalises teenistuses sei-savad: linnapea palgaga—550, sekretär — 350, raamatupidaja — 350, laekahoidja — 250, masinakirjutaja, registrar — 200, käskjalg — 160 ja kojamees 145 litti kuus. Sellele lisanduvad veel Raseiniu linnaoma-valitsuse ettevõtete teenistuses seisvad isikud.

Omavalitsusteenijate pensiooni küsimus ei ole Leedus veel lõplikku lahendust leid-nud, väljaarvatud Kaunase linnaomava-litsus. Pensiooni aset täidab teataval mää-ral erilisest fondist väljamaksetav summa, mille ametnik ehk teenija saab omavalit-suse teenistusest lahkumise puhul. See Leedu omavalitsuste poolt asutatud siht- kapital (fond) moodustatakse järgmiselt: iga kuu maksetakse fondisse $8\frac{1}{3}$ protsen-ti omavalitsuste teenijate palkade sum-mast, nimelt 5% palgast maksavad¹ teeni-jad ise, kuna $3\frac{1}{3}$ protsenti maksavad omavalitsused. Seega kannavad omava-litsusteenijad $\frac{3}{5}$ sissemaksudest sihtka-

pitalisse, kuna omavalitsused maksavad $\frac{2}{5}$ juurde.

Omavalitsuse teenistusest lahkumise puhul maksetakse lahkujale sihtkapitalist ühekordne summa, mille kõrgus määra-takse järgmiselt: väljamaksmisele kuulu-vad kõik ametniku ja teenija enese poolt oma palgast fondisse maksetud summad ühes juurdekasvanud protsentidega ja sel-lele lisatakse nii mitu korda 10% omava-litsuse juurdemaksudest, kui mitu aastat lahkuja on seisnud omavalitsuse teenistu-ses. Kes vähemalt kümme aastat on sei-nud omavalitsuse teenistuses, saab teeni-tusest lahkumise puhul mitte üksi kõik oma sissemaksud ühes protsentidega ta-gasi, vaid ka kõik omavalitsuse juurde-maksud. Selles Leedu omavalitsusteeni-jate sihtkapitalis on praegu juba umbes 800.000 litti.

Nii tervitatav kui seesuguse sihtkapi-tali olemasolu ka pole, omavalitsusteeni-jate majandusliku kindlustamise mõttes teenistusest lahkumise puhul, ei või see iseenesest mõistetavalt veel pensiooni aset täita. Leedu omavalitsusteenijate püüded on sellepärast endiselt suunatud pensiooni saamisele sel alusel, mis saavad pensiooni riigiametnikud.

Nagu ülal juba mainitud, see küsimus on juba lahendatud tarvilisel määral ai-nult Leedu pealinna — Kaunase omava-litsuses. Kaunase linna linnavolikogu on käesoleval aastal väljatöötanud ja vastu-võtnud sellekohase statuudi, mis sisemi-nistri poolt kinnitatud. Selle statuudi jä-rele saavad nüüd Kaunase linnavalitsuse ametnikud ja -teenijad pensiooni ning toe-tusi surma, sünni ja matmise puhul ühistel alustel riigiteenistuses olevate isikutega.

Perekonnaseisuametniku asendamisest valdades.

Kehtiva perekonnaseisu seaduse § 7 määrab, et perekonnaseisuametnikkudeks on alevites ja valdades alevi- või vallasek-retärid. Perekonnaseisuametnikkudeks võivad olla — Prs. seaduse § 8 põhjal — ainult Eesti kodanikud, kellel vähemalt algkooli 6 aastasele kursusele vastav har-idus ja kes mõistavad riigikeelt. Sisemi-nistri poolt perekonnaseisu seaduse kohta antud juhtnöörid (RT 48 — 1928) ei mää- ra muid üksikasjalisi nõudeid perekonna-seisuametnikkude kohta.

Perekonnaseisuametniku asendamise korra kohta puuduvad niihästi seaduses

kui ka selle käsitamise juhtnöörides iga-sugused juhised. Selletõttu tuleks pere-konnaseisuametniku asendamise alal juht-nööreks võtta teisi maksvaid seadusnor-me, kuivõrd need on sel alal kohaldata-vad.

Vallasekretäride kohta üldse seab eri-nõudeid vaid Vallavolikogude valimise ja vallavolikogude ning vallavalitsuste kor-raldamise seaduse § 78, määrates, et val-lavalitsuse kantselei ja asjaajamise juh-timiseks valib vallavolikogu ametisse vas-tava hariduse ja ettevalmistusega koda-nikkude hulgast vallasekretäri. Sellejuu-

res sama paragrahvi sulgudes oleva märkusega juhatakse tähelepanu ajutisele seadusele vallaametnikkude palga- ja tööolude korraldamise kohta. Viimase § 7 kõneleb ametioskusest, mille tõenduseks sekretärid peavad näitama ette sellekohase tunnistuse. Selletõttu vallasekretäriks saab olla isik, kes omab vallasekretäri kutseõiguse. Kuna Prs. seaduse § 7 järele valdades on perekonnaseisuametnikeks vallasekretärid, siis tuleb järeldada, et perekonnaseisuametnikud valdades peavad olema vallasekretäri *kutseõigusega* isikud.

Nähtavasti lähtudes viimaselt seisukohalt, on Siseministeeriumi üldosakond perekonnaseisuametnike asendamise kohta seletanud järgmist:

„Vallasekretäri abi võib asendada puhkuse puhul või muil põhjusil puuduvat vallasekretäri perekonnaseisuametniku ülesannetes siis, kui ametliku otsusega või korraldusega on vallasekretär-perekonnaseisuametnik oma kohuste täitmisest vabastatud ja sekretäri abi on määratud sekretäri kohustetäitjaks. Sekretäri abi võib asendada sekretäri perekonnaseisuametniku ülesannetes ka siis, kui viimane ei ole ametikohuste täitmisest küll vabastatud, vaid ametliku korraldusega komandeeritud ametikohuste täitmisele väljaspoole valla piire. Sekretäri abi määramine perekonnaseisuametniku asetäitjaks võib sündida üksikuteks juhusteks, kui ka ühekordse otsusega määramata ajaks.

Igal juhul võib sekretäri abi perekonnaseisuametniku asetäitjaks määrata ainult siis, kui ta on vallasekretäri *kutsega* isik. Kui valla ei ole ametis kutseõiguslist vallasekretäri abi, võib vastaval kokuleppel asetäitjaks määrata mõne naabervalla sekretäri-perekonnaseisuametniku. Asetäitja võib tegutseda ainult siis, kui tema määramine on kinnitatud ajutise maavalitsuse poolt. Asetäitja kirjutab alla perekonnaseisuametniku aj. kohustetäitjana.“ (Siseministeeriumi Üldosakonna 7. sept. s. a. kiri Nr. 185.)

Alevi perekonnaseisuametniku asendamise kohta teatatakse, et „alevi perekonnaseisuametnikku asendab alevivalitsuse poolt määratud alevisekretäri asetäitja, kes peab vastama Perekonnaseisuseaduse § 8 nõuetele.“ (Siseministeeriumi Üldosakonna 2. okt. s. a. kiri Nr. 185.)

Tähendatud seletustega võib ühineda vaid osaliselt. Neist nähtub kahesugune mõõdupuu: vallasekretäri-perekonnaseisuametnikku ei saa asendada tema abi, kui

viimane on vallasekretäri kutseõiguseta isik, kuigi ta vastaks Prs. seaduse § 8 nõuetele; alevites aga, kus sekretäridelt ametioskuseks kutsetunnistust ei nõuta, võib sekretäri-perekonnaseisuametnikku asendada iga kantseleiametnik — ametioskust tõendamata, kui ta vaid vastab Prs. seaduse § 8 nõuetele.

Sarnane perekonnaseisuametniku asendamise võimaluste tõlgitsemine riivab valla kantseleitööjõudude väärtustunnet, on meelevaldne ja ei togene (peale Järva-maa üheski teises maakonnas) maksvatele normidele ning selletõttu ei saaks tulla käsitamisele järgmistel kaalutlustel:

Perekonnaseisuametniku asendaja instituti ei näe ette ei Perekonnaseisu seadus ega selle käsitamise juhtnöörid. Selletõttu tuleb järeldada, et perekonnaseisuametniku asendamine valdades peaks toimuma samas korras, kui sünnib vallasekretäri asendamine, sest perekonnaseisuametnikuna toimub vallasekretär. Ka Perekonnaseisu seaduse § 10 määrab, et omavalitsuste perekonnaseisuametnike kohta on maksev üldine omavalitsuste järelevalve kord.

Vallaametnikkude palga- ja tööolude korraldamise ajutise seaduse alusel on maakondades pandud maksma vallaametnikkude palga- ja tööolude korraldamise määrused, millistes pea üldiselt käsitatud ka vallasekretäri asendamist. Tähendatud määrustega korraldatakse vallasekretäri asendamine puhkuse korral (osalt ka muil juhtudel, kus sekretäri asendamine vajalik) *sekretäri abi kaudu*, kusjuures teistes maakondades peale Viljandimaa pole määrustes sekretäri asendamiseks nõutud erilist maavalitsuse nõusolekut.

Keda siis eelneva kohaselt võib vallasekretäri abideks lugeda? — Sellele ei anna vastust ainult Läänemaa vallaametnikkude palga- ja tööolude korraldamise määrus. Teiste maakondade määrustega loetakse sekretäri abiks see valla kantselei tööjõud, kes omab vallasekretäri kutseõiguse.

Tuleb tähendada, et see norm on puudulik ja on kohaldatav vaid niikaua, kui kantselei tööjõududest on (peale sekretäri) kutseõigusega vaid üks. Tegelikult on olukord küll senini sarnaselt kujunenudki, kuid pole võimatud ka juhud, kus ühes ja samas valla kantseleis on kutseõigusega tööjõude mitu.

Eelneva kõrval on teiseks vallasekretäri abiks arvamise tingimuseks üldiselt

teatav arv praktika-aastaid (2—5 a.) vallakantseleitöös, peale Järvamaa, kus abisekretärideks loetakse vaid neid, kes omandanud vallasekretäri kutse.

Virumaal on kolme praktika-aasta kõrval veel abisekretäriks arvamise üheks lisatingimuseks, et kolm aastat valla kantseleis töötanud isik loetakse abisekretäriks siis, kui vallavalitsus teda selleks on määranud, milliseks määramiseks ettepaneku tegemine kuulub vallasekretärile. Viimane nõue on olulise tähtsusega ka sel puhul, kui sekretäri abi on kutseõiguslik, kuid seda pole nõutud kutseõigusliku abisekretäri puhul ei Virumaal ega ka mujal.

Nagu nähtub kõigest eelkirjeldatust, ei sea kehtivad seadused ja määrused üles nõuet, et vallasekretäri asendajaks võiks olla vaid vallasekretäri kutseõigusega isik. (Sarnane nõue on maksev vaid Järvamaal.) Selletõttu puudub seaduslik alus perekonnaseisuametniku-vallasekretäri asendajalt — vallasekretäri abilt — vallasekretäri kutseõiguse nõudmiseks üldiselt. Selle nõude ärajätmisega saavutatakse ühtlus alevi perekonnaseisuametnike asendamise korraga.

Võrreldes maakondades maksvaid määrusi vallaametnikkude palga- ja tööolude kohta, on otstarbekohasem moodus vallasekretäri abi määramises (— sekretäri abiõiguslikkuses) küll Virumaal, milline võiks leida üldistamist ka alevite kohta.

Järelvalve võimaldamiseks vallasekre-

täri-perekonnaseisuametniku kohta tuleks viimase asendamise korral vastava omavalitsusasutuse sellekohane otsus esitada järelvalve asutusele, ühes kõigi andmetega asendaja kohta, mis võimaldaks jälgida niihästi Prs. seaduse § 8, kui ka vastavate erimääruste täitmist. Need andmed oleks: nimi ja perekonnanimi, vanus, haridus, kodakondsus, riigikeele oskus, kas vallasekretäri kutsega või omandanud vallasekretäri abi õigused vajaliku arvu praktika-aastate tõttu (Virumaal peale selle veel kutseta abide puhul, millal ja millise vallavalitsuse otsusega vallasekretäri abiks arvatud).

Maavalitsus järelvalveasutusena, peale sellekohase otsuse ja andmete kättesaamist vallasekretäri-perekonnaseisuametniku asendamises, teatab kas see otsus kuulub täitmisele või pannakse täitmine seisma. Asendamine ilma järelvalve asutuse nõusolekuta pole üldse võimalik.

Kuna maksvad seadused ei sisalda norme vallasekretäri ja eriti perekonnaseisuametniku asendamise korra kohta, maakondades sel alal maksvad määrused aga on selle küsimuse korraldusviisilt mitmekesised, nii et olukorra mitteküllaldas analüseerimisel ja üldistamisel võidakse anda põhistamata mitterahuldavaid seletusi, siis oleks vaja, et perekonnaseisuametniku asendamise kord määrataks kindlaks Siseministri juhtnõõridega.

R. K.

Mõningaid iganenud kohustusi vallavalitsustes*).

Üks valulaps ja veneaegne jäänus valdade kantseleides on lauajuhend, mille pidamist ja mittepidamist igati on katsetatud, küll üksikute maakondade viisi kui ka üksikut vallad. Kolm aastat tagasi, kui akuutsemalt kerkis päevakorrale lauajuhendi kaotamise küsimus, katsetati üksikutes maakondades hoopis ilma lauajuhendita või sissetulnudkirjade registrita. Saadud kirjad varustati sissetuleku kuu-päeva- ja templiga ning mingit numbrit neile esialgu ei märgitud, väljasaadetud kirjad kanti postiraamatusse järgneva numbri all ja postiraamatu lisa lahtris märgiti sissetulnud kirja number, mille pääle vastus saadetud. Ja kirjad käisid päris libedasti, ning kaduma ei läinud ühtegi ega olnud ka arusaamatusi lauaju-

hendi puudumise tõttu. Kui ametnik peaks tahtma kirja „kalevi alla“ pista, milleks peaks teda siis veel lauajuhendissee kandma? Kui keegi saab valmis kirja kõrvaldamisega, siis saab ka valmis selle miteregistreerimisega. Peab tunnistama, et ei ole kasu ka lauajuhendist teatud kirja või asjakäigu leidmisel, mida sealt võib leida alles kõige põhjalikum ja aegaviitvama otsimise järele. Hõlpsam on postiraamatust vaatamine kas kiri tõesti sinna ja sinna on saadetud või jälle asjakäigu selgitamine teatud kirjakogust, kuhu enamasti alati jäävad ära kirjad või vastavad selgitavad resolutsioonid, sissetulnud kirjad; viimased on tingimata tarvilised, kui ei jäeta vastusest kui kogu asjakäigust ära kirju. Kirjakogudest saame alati täpsemad andmed kui lauajuhendist, sest keegi ei jõua kogu kirjade sisu vii-

*) Avaldame vaidluse korras.

masesse kanda, mispärast on väljakujunenud, et lauajuhendist ei mindagi otsima, kui midagi mõnest kirjavahetusest vaja teada vaid vastavast kirjakogust. Milleks siis sarnast ülearust aegaviitvat tööd teha, kui temast mingit kasu pole? Ühe sõnaga: lauajuhendi aeg vallakantseleides peaks läbi olema. Vanal õndsas veneajal oli lauajuhend kantseleis kõige tähtsam raamat, nüüd jatkuks küllalt sisetulnudkirjade registrist, kuhu teeks sissekande ainult ühe reaga, s. o. kellelt saadud ja numbrid ning kausta number; muidugi peab olema ka postiraamat. Kui saadud ja väljaläinud kirjad peavad olema registreeritud, siis teeme seda nii produktiivselt kui vähegi võimalik ja ei mingisuguseid kirjade registreerimise lehti ega ühe raamatu — lauajuhendi — asemele kolme nelja vähema sisseseadmist, nagu seda on mõningates kavades soovitatud.

Teine ülearune raamat on kooliealiste laste registreerimise raamat. See on raamat, millesse aast-aastalt tuleb teha sissekandeid, mis ei nõua just erilist suurt tööd, kuid siiski selle täiesti korraspidamine, nagu nõuab seda seadus ja vastavad määrused, on võimata. Kuigi ametnik on hoolas ja teeb täpselt kõik temale teada saanud muudatused, jääb nendest ikkagi osa teadmata, kuna lapsevanemad ja ka algkoolid ei täida täpselt registreerimise sundmääruste nõudeid, nagu õpilaste elukoha muutmisel või koolikohustusest vabanemisel. Üksikute vastutusele võtmine ei muuda suuremat asja, seda on juba praktika näidanud. Ka on praktika näidanud, et seda raamatut keegi millegiksiki ei kasuta ega vaja, siis küsime jälle õigustatult: milleks meie teda peame?

Neil põhjusil tuleks kooliealiste laste nimekirjade pidamine vallavalitsustes lõpetada ja neid võiksid pidada koolijuhatajad, igaüks oma kooli ringkonna kohta, kes koolilaste nimekirju juba nii kui nii

peavad ja kellel nimekirjade kontrollimine ja täpne pidamine on lihtsam, sest on ju teada igal koolijuhatajal tegelikult kooliskäivad lapsed ja üksiku ärajäämise puhul on otse koolijuhataja ülesanne selgitada kuhu õpilane jäänud, mistõttu saab nimekirja pidada vastavalt õpilaste arvule koolis. Muidugi saadaksid vallavalitsused endiselt iga aasta nende uute õpilaste nimekirjad koolijuhatajaile, kellele kohta koolikohustus vastavalt maksma hakkas, ja nimekirjadest ära kirjad paigutaksid oma kirjakogusse.

Kolmas ülearune kohustus ja kirjavahetus on uute isikutunnistuste ja hobusepasside väljaandmise puhul teatamine asutistele, kust vana pass või tunnistus oli välja antud. Et hobusepasside algpäevil Politsei Peavalitsuse ringkirjaga 29. XII 1922. a. nr. 10474/84911 tähendatud kord kehtima pandi, on arusaadav, sest see võimaldas kontrolli passide ja tunnistuste võltsimiste puhul ning näis ka tollajal tarvilik olevat. Aga et veel praegu uute tunnistuste või passide väljaandmise puhul endistele asutistele teatamine tarvilik oleks, ei saa kuidagi öelda. Kuna uute seaduste ja määrustega on isikutunnistuste ja passide väljaandmise kord tunduvalt lihtsustatud ja juhatuskiri hobusepasside väljaandmise üle ei räägi midagi teatamisest endise passi väljaandnud asutisele, siis jääb õieti küsitavaks kas ei tuleks ülemaltähendatud ringkiri lugeda oma jõu kaotanuks; kuigi seni ei ole selles keegi kahelnud. Ka erapooletult seisukohalt vaadatuna ei näi sellel kohustusel mingit tähtsust olevat ja iga teatamise puhul on omavalitsuse tulu hobusepassilt 6—10 senti vähenenud.

Need on küsimused mis vajaksid üksikasjalisemat kaalumist ja vastavat korraldust asjaomaste, kompetentsete asutiste poolt.

AK.

Küsimusi ja vastuseid.

Küsimus nr. 44. Perekonnaseisu dokumentide maksust. Riigi Teataja 40 — 1932. a. on avaldatud Vabariigi Valitsusel 2. mail 1932. a. vastuvõetud Perekonnaseisu seaduse põhjal omavalitsuste ja usuühingute poolt väljaantavate dokumentidelt võetava maksu määrus.

Võetav maks läheb vastava omavalitsuse või usuühingu kasuks. See otsus on teatavaks tehtud Siseministeeriumi ringkirjaga 17. juunist 1932. a. nr. 469 kõigile perekonnaseisuametnik-

kudele. Koguduse perekonnaseisumetnik vaimulik võtab aga selle maksu endale, ilma koguduse nõukogu, või täiskogu otsuseta. Palun seletada, kas on sarnane teguviis õige ja mis alusel.

Kog. revisjonikomisjoni liige.

Vastus: Küsimuse lahendamine kuulub koguduse nõukogule Eesti evangeliumi-luteriusu kiriku põhimääruste (RT — 1935) § 137 pp. 2 ja 3 järgi.

Omavalitsuste tegelasi.

Voltveti vallavanema J. Looperi 10-a. juubel.

Hiljuti möödus 10 aastat sellest, kui Voltveti vallavanema kohale asus praegune vallavanem Juhan Looper.

Ta on sündinud 21. aprillil 1898. a., lõ-

petanud Möisaküla progümnaasiumi, tegelik põllumees. Looperi juhtimisel on Voltveti vallaomavalitsus tõusu tähe all töötanud. Asjaolu, et Voltveti vald möödunud aastal omandas endise Voltveti kalvivabriku omaniku lossi rahvamajaks, on ümbruskonnale ja ka tervele riigile suure tähendusega, sest et päästeti sellega lagunemisest kallis hoone ja omandati hoone, milles võib areneda avar seltskonnategevus. Kuna hoone on suur, siis jätkub esimesest korrast rahvamajaks. Teisele korrale on kavatsus asutada rahvaülikooli ja selle asutamiseks eeltööde tegemiseks volitas volikogu vallavanem Juhan Looperi. Looper oma kaaluka ja vastutuleliku iseloomuga on üldise lugupidamise ära teeninud ja seega on ka seletatav asjaolu, et ta nii kaua sellel kohal on seisnud. Peale vallavalitsuse juhtimise on Looper agaralt ka seltskonnatööst osa võtnud. Ta on näiteks Voltveti Haridusseltsis juhatuse liige jne.

Jõudu tööle samas suunas jätkamiseks.

Rakvere vallasekretäri R. Hammeri ametijuubel.

Rakvere valla sekretär Rudolf Hammer pühitses 23. novembril oma 25 a. ametijuubelit ja 45 a. sünnipäeva.

R. Hammer sündis 23. novembril 1890. a. Tartumaal Puurmani vallas põllu-

pidaja pojana; õppis Puurmani Altnurga koolis ja Kursi kihelkonnakoolis. 20 a. vanuselt valiti ta vallakirjutajaks Võrumaale Toolamaa valda; hiljem oli sekretäriks Virumaal Avanduse vallas ning alates 1919. a. kuni tänini ta on olnud teenistuses Rakvere vallasekretärina.

Oma ameti kõrval R. Hammer on kõik need aastad energiliselt võtnud osa ka seltskondlikust tegevusest, olles sekretäride seltsi organiseerijaid ja Virumaa vallasekretäride eksamikomisjonis liige. Praegu on ta juhatuseliikmena tegev vallasekretäride keskseltsis ja selle Virumaa osakonnas, esimees Rakvere Viru Majandusühisuses ning peale selle tegevliige majanduslikkudes, hariduslikkudes ja heategevates organisatsioonides Rakveres.

1918. a. R. Hammer mõisteti vene enamlaste poolt surma, kuid tal õnnestus põgeneda.

See recumat on WYOMING WALK
MADISON ASJAJANICIS PAADE
TUTE REGISTREERIMISE KANNA-
TAM SINCRANTEES NES 119, 120 & 121
all. —